

राहदानी ऐन, २०७६

प्रमाणीकरण मिति
२०७६।०६।२७

संवत् २०७६ सालको ऐन नं. ११

राहदानी सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना: विदेश भ्रमणमा जाने नेपाली नागरिकलाई जारी गरिने राहदानी, यात्रा अनुमतिपत्र लगायत राहदानीसँग सम्बन्धित विषयलाई नियमित र व्यवस्थित गरी राहदानी सम्बन्धी प्रचलित कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न वाञ्छनीय भएकोले,
संघीय संसदले यो ऐन बनाएको छ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम “राहदानी ऐन, २०७६” रहेको छ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा वा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी जारी गरेको आदेशमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ।

(ख) “नियोग” भन्नाले कुनै विदेशी मुलुकस्थित नेपाली राजदूतावास, स्थायी नियोग, नेपाली महावाणिज्य दूतावास, वाणिज्य दूतावास, विशेष नियोग सम्झनु पर्छ र सो शब्दले कूटनीतिक कार्य गर्न नेपाल सरकारले स्थापना गरेको विदेशस्थित कुनै कार्यालय समेतलाई जनाउँछ।

(संवत् २०८१ साल माघ मसान्तसम्म भएका संशोधन मिलाइएको)

- (ग) “मन्त्रालय” भन्नाले नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।
- (घ) “यात्रा अनुमतिपत्र” भन्नाले दफा १७ बमोजिम जारी गरिने यात्रा अनुमतिपत्र सम्झनु पर्छ।
- (ङ) “राहदानी” भन्नाले विदेश भ्रमणमा जाने नेपाली नागरिकलाई नेपाल सरकारबाट दिइने मेसिन रिडेबल, इलेक्ट्रोनिक वा बायोमेट्रिक राहदानी सम्झनु पर्छ।
- (च) “विभाग” भन्नाले राहदानी विभाग सम्झनु पर्छ।
- (छ) “सरकारी कामको सिलसिलामा गरिने भ्रमण” भन्नाले संघीय एवं प्रदेश सरकार र मातहतका निकाय, स्थानीय तह, संघीय संसद, प्रदेश सभा र संवैधानिक निकायहरूको निर्णय बमोजिम तोकिएका कामको लागि गरिने भ्रमण तथा विदेशी, सरकारी, अर्धसरकारी एवं अन्तर्राष्ट्रिय मान्यताप्राप्त संस्थाहरूको औपचारिक निमन्त्रणामा गरिने भ्रमणलाई सम्झनु पर्छ।

परिच्छेद-२

राहदानी सम्बन्धी

- ३. राहदानी लिनु पर्ने: (१) नेपाली नागरिकले विदेश भ्रमण गर्दा बहाल अवधि बाँकी रहेको राहदानी साथमा लिएर भ्रमण गर्नु पर्नेछ।
(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकार र कुनै विदेशी राज्य वा सरकारबीच भएको सन्धि, सम्झौता बमोजिम कुनै देशमा जान नेपाली नागरिकलाई राहदानी आवश्यक पर्ने रहेनछ भने त्यस्तो देशमा राहदानी नलिई भ्रमण गर्न सकिनेछ।
- ४. राहदानी जारी: (१) राहदानी जारी गर्ने अधिकार नेपाल सरकारको हुनेछ।
(२) उपदफा (१) बमोजिम नेपाल सरकारको तर्फबाट राहदानी जारी

गर्ने काम विभागबाट हुनेछ।

(३) विभागले राहदानी वा यात्रा अनुमतिपत्र जारी गर्दा अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन सङ्गठन (आइकाओ) को प्रचलित मापदण्ड बमोजिम जारी गर्नु पर्नेछ।

५. **राहदानीको प्रकार:** (१) दफा ४ बमोजिम जारी हुने राहदानीको प्रकार देहाय बमोजिम हुनेछन्:-

(क) कूटनीतिक राहदानी,

(ख) विशेष राहदानी,

(ग) सर्भिस राहदानी,

(घ) साधारण राहदानी।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जारी गरिने राहदानीको अवधि तोकिए बमोजिम हुनेछ।

६. **कूटनीतिक राहदानी:** सरकारी कामको सिलसिलामा वा विशेष कामको लागि विदेश भ्रमणमा जाने तोकिए बमोजिमका पदाधिकारीलाई सम्बन्धित मन्त्रालय, संवैधानिक निकाय वा सचिवालयबाट निर्णय वा सिफारिस भई आएमा विभागले कूटनीतिक राहदानी जारी गर्नेछ।

७. **विशेष राहदानी:** नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा कुनै सरकारी निकायबाट मनोनयन भई सरकारी काम, अध्ययन, अध्ययन भ्रमण वा तालीमको सिलसिलामा विदेश भ्रमणमा जाने तोकिए बमोजिमका पदाधिकारी तथा कर्मचारीलाई सम्बन्धित निकायबाट निर्णय सहित लेखी आएमा विभागले विशेष राहदानी जारी गर्नेछ।

८. **सर्भिस राहदानी:** (१) नियोगमा खटिई जाने राजदूत, स्थायी प्रतिनिधि, विशेष प्रतिनिधि, महावाणिज्यदूत तथा राजपत्रांकित तहका कर्मचारीका साथ जाने निजी सहयोगी र श्रेणीविहिन कर्मचारीलाई मन्त्रालयबाट लेखी आएमा विभागले सर्भिस राहदानी जारी गर्नेछ।

(२) नियोगमा स्थानीय कर्मचारीको रूपमा कार्यरत नेपाली

(संवत् २०८१ साल माघ मसान्तसम्म भएका संशोधन मिलाइएको)

नागरिकलाई मन्त्रालय वा नियोगबाट लेखी आएमा विभागले सर्भिस राहदानी जारी गर्न सक्नेछ।

९. **साधारण राहदानी:** (१) विभागले नेपाली नागरिकलाई साधारण राहदानी जारी गर्न सक्नेछ।

(२) साधारण राहदानी सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

१०. **राहदानीको लागि निवेदन दिनु पर्ने:** (१) राहदानी लिन चाहने नेपाली नागरिकले नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको सक्कल र सोको प्रतिलिपि वा नेपाल सरकारबाट जारी राष्ट्रिय परिचयपत्रको सक्कल र सोको प्रतिलिपि तथा तोकिए बमोजिमका कागजात संलग्न गरी तोकिए बमोजिमको ढाँचामा विभाग, नियोग वा तोकिएको निकायमा निवेदन दिनु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सोह वर्षभन्दा कम उमेरका नाबालक नेपाली नागरिकको हकमा निवेदक सहित निजको बाबु, आमा, संरक्षक वा माथवर व्यक्तिमध्ये कसैले तोकिए बमोजिमका कागजात संलग्न गरी निवेदन दिनु पर्नेछ।

(३) नाबालकको नाममा राहदानी जारी गर्न निजको बाबु, आमा, संरक्षक वा माथवर व्यक्तिमध्ये कसैले निवेदन नदिएको भए तापनि देहायको अवस्थामा विभागले राहदानी जारी गर्न सक्नेछ:-

(क) अदालतले त्यस्तो नाबालकको नाममा राहदानी जारी गर्न आदेश जारी गरेमा, वा

(ख) तोकिए बमोजिमको अन्य अवस्थामा।

(४) उपदफा (१) र (२) बमोजिम राहदानीका लागि परेका निवेदनउपर विभागले जाँचबुझ गर्दा राहदानी जारी गर्न मिल्ने देखिएमा त्यसको अभिलेख राखी राहदानी जारी गर्नेछ।

११. **राहदानीको वितरण:** (१) राहदानीको लागि जुन निकायमा निवेदन दिएको छ सोही निकायले अभिलेख राखी राहदानी वितरण गर्नेछ।

(संवत् २०८१ साल माघ मसान्तसम्म भएका संशोधन मिलाइएको)

(२) राहदानी वितरण सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

१२. राहदानी जारी नगर्ने वा रोक्का राख्ने: (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका व्यक्तिको नाममा राहदानी जारी नगर्न वा रोक्का राख्न सकिनेछ:-

- (क) राहदानी, अध्यागमन, भ्रष्टाचार, सम्पत्ति शुद्धीकरण, मानव बेचबिखन, अपहरण, लागूऔषध, अवैध हातहतियार कारोवार, सङ्गठित अपराध वा आतङ्कवाद सम्बन्धी कसूरको अभियोगमा अनुसन्धानको सिलसिलामा अनुसन्धान अधिकारीले राहदानी जारी नगर्न वा रोक्का राख्न लेखी पठाएको,
- (ख) राहदानी, अध्यागमन, भ्रष्टाचार, सम्पत्ति शुद्धीकरण, मानव बेचबिखन, अपहरण, लागूऔषध, अवैध हातहतियार कारोवार, सङ्गठित अपराध वा आतङ्कवाद सम्बन्धी कसूरको अभियोगमा अदालतमा मुद्दा चलि रहेको अवस्थामा अदालतको आदेश बमोजिम त्यस्ता व्यक्तिको राहदानी जारी नगर्न वा रोक्का राख्न अदालतले लेखी पठाएको,
- (ग) राहदानी, अध्यागमन, भ्रष्टाचार, सम्पत्ति शुद्धीकरण, मानव बेचबिखन, अपहरण, लागूऔषध, अवैध हातहतियार कारोवार, सङ्गठित अपराध वा आतङ्कवाद सम्बन्धी कसूरको अभियोगमा अदालतबाट कसूरदार ठहर भई सजाय भोगिरहेको,
- (घ) बैंक तथा वित्तीय संस्थाको ऋण तिर्न नसकी प्रचलित कानून बमोजिम कालो सूचीमा परेको,
- (ङ) मनासिब माफिकको कारण सहित नेपाल सरकार वा अदालतको आदेशबाट विदेश जान रोक

(संवत् २०८१ साल माघ मसान्तसम्म भएका संशोधन मिलाइएको)

लगाएको वा राहदानी जारी नगर्न वा जारी भएको राहदानी रोक्का राख्न आदेश भएको,

(च) राहदानी जारी गर्ने निकायले आधार र कारण खुलाई जारी नगर्ने वा राहदानी रोक्का राख्ने भनी निर्णय गरेको,

(छ) राहदानीबाहकको नाममा जारी भएको राहदानीको बहाल अवधि एक वर्षभन्दा बढी बाँकी रहेको ।

(२) विभागले उपदफा (१) बमोजिमको कारणबाट साधारण राहदानी जारी गर्न नसक्ने भएमा सोको जानकारी सम्बन्धित निवेदकलाई दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिमको अवस्थामा अदालतबाट राहदानी जारी गर्न वा राहदानी रोक्का नराख्न आदेश भएमा त्यस्तो व्यक्तिको नाममा राहदानी जारी गरिनेछ ।

(४) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमको कसूरमा अदालतबाट सफाई पाएमा वा खण्ड (घ) बमोजिमको कसूरमा कानून बमोजिम सजाय भुक्तान गरेमा त्यस्तो व्यक्तिको नाममा राहदानी जारी गरिनेछ ।

(५) उपदफा (१) को खण्ड (घ), (ङ) वा (च) बमोजिमको अवस्था विद्यमान नरहेको भनी सम्बन्धित निकायबाट लेखि आएमा त्यस्तो व्यक्तिको नाममा राहदानी जारी गर्न सकिनेछ ।

१३. एकभन्दा बढी राहदानी जारी गर्न सकिने: यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि राहदानीको बहाल रहने अवधि बाँकी रहँदै देहायको अवस्थामा नयाँ राहदानी जारी गर्न सकिनेछ:-

(क) कूटनीतिक वा विशेष राहदानीबाहकले साधारण राहदानी प्राप्त गर्न निवेदन दिएमा,

(ख) साधारण राहदानीबाहकले प्रचलित कानूनबमोजिम कूटनीतिक वा विशेष राहदानी प्राप्त गर्न निवेदन दिएमा ।

१४. राहदानीको बहाल अवधि रहँदै राहदानी जारी गर्न सकिने: दफा १२ को उपदफा (१) को खण्ड (छ) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि राहदानीवाहकको नाममा जारी भएको राहदानीको बहाल अवधि एक वर्षभन्दा बढी बाँकी रहेको भए तापनि देहायको अवस्थामा नयाँ राहदानी जारी गर्न सकिनेछ:-

- (क) राहदानी पुरानो भई पढ्न नसकिने भएमा, च्यातिई, झुठो भई वा विवरणमा त्रुटि भई प्रयोग गर्न नमिल्ने भएमा,
- (ख) राहदानीका पानाहरू भरिई पर्याप्त पाना नभएमा,
- (ग) थर परिवर्तन भएमा,
- (घ) विभागबाट तयार भइसकेको राहदानी सम्बन्धित व्यक्तिलाई वितरण नहुँदै हराएमा वा नासिएमा,
- (ङ) नाबालकको उमेर सोह वर्ष पुगी राहदानी लिन चाहेमा,
- (च) विशेष अवस्थामा राहदानी जारी भएको अवस्था भएमा,
- (छ) तोकिए बमोजिमका अन्य अवस्थामा।

१५. राहदानी रद्द गर्न सकिने: (१) विभागले देहायको अवस्थामा राहदानी रद्द गर्न सक्नेछ:-

- (क) राहदानीवाहकले आफ्नो नाममा जारी भएको राहदानी हराएको कुरा विभाग वा नियोगलाई जानकारी गराएमा,
- (ख) अदालतको आदेशबाट राहदानी रद्द वा खारेज भएमा,
- (ग) राहदानीवाहक नेपाली नागरिक कायम नरहेमा,
- (घ) गैरनेपाली नागरिकले राहदानी प्राप्त गरेको प्रमाणित

(संवत् २०८१ साल माघ मसान्तसम्म भएका संशोधन मिलाइएको)
भएमा,

(ड) झुट्टा विवरण पेश गरी राहदानी प्राप्त गरेमा,

(च) राहदानीको लागि निवेदन दिई तोकिएको समयभित्र निवेदकले राहदानी नलिएमा।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख), (ग), (घ) र (ड) बमोजिम राहदानी रद्द गरिएको जानकारी विभागले नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय, नेपालस्थित विदेशी नियोग र नेपालस्थित इन्टरपोलको कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ।

(३) कुनै नेपाली नागरिकको राहदानी विदेशमा हराई नयाँ राहदानीका लागि नियोगमा निवेदन दिएमा नियोगले राहदानीवाहकको सम्पूर्ण विवरण र राहदानी नम्बर समेत खुलाई हराएको राहदानी रद्द गर्नको लागि विभागमा लेखी पठाउनु पर्नेछ र सोको जानकारी नेपालस्थित अध्यागमन कार्यालय, सम्बन्धित नियोग रहेको मुलुकको विदेश मामिला हेर्ने मन्त्रालय र उक्त मुलुकमा रहेका विदेशी नियोगलाई समेत दिनु पर्नेछ।

१६. राहदानी प्रयोग गर्ने: (१) कूटनीतिक तथा विशेष राहदानी प्रयोग सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(२) कूटनीतिक वा विशेष राहदानीवाहकले उपदफा (१) बमोजिमको प्रयोजन समाप्त भएपछि त्यस्तो राहदानी विभागमा बुझाउनु पर्नेछ।

तर तोकिएको सार्वजनिक पद धारण गरेको व्यक्तिले तोकिए बमोजिमको अवधिसम्म कूटनीतिक वा विशेष राहदानी आफूसँग राख्न सक्नेछ।

परिच्छेद-३

यात्रा अनुमतिपत्र तथा सिम्यान्स अभिलेख किताब सम्बन्धी

१७. यात्रा अनुमतिपत्र: (१) विभाग र नियोगले यात्रा अनुमतिपत्र जारी गर्न सक्नेछन्।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जारी हुने यात्रा अनुमतिपत्र प्राप्त गर्ने

शर्त र जारी गर्नु पर्ने अवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

१८. **सिम्यान्स अभिलेख किताब (सिम्यान्स पासपोर्ट):** (१) पानीजहाजमा काम गर्न जाने नेपाली नागरिकलाई विभाग वा नियोगले सिम्यान्स अभिलेख किताब (सिम्यान्स पासपोर्ट) जारी गर्न सक्नेछ।

(२) साधारण राहदानीवाहकले पानीजहाजमा काम गर्न जाने प्रयोजनको लागि विभाग वा नियोगमा सिम्यान्स अभिलेख किताब (सिम्यान्स पासपोर्ट) को लागि तोकिए बमोजिमका कागजात संलग्न गरी निवेदन दिएमा तोकिएका शर्तको अधीनमा रही विभाग वा नियोगले सिम्यान्स अभिलेख किताब (सिम्यान्स पासपोर्ट) जारी गर्नेछ।

परिच्छेद-४

अस्थायी तथा विशेष अवस्थामा जारी गर्ने राहदानी सम्बन्धी

१९. **अस्थायी राहदानी जारी गर्न सकिने:** विदेशमा रहेको नेपाली नागरिकको राहदानी बहाल रहने अवधि समाप्त भएमा, हराएमा, नासिएमा वा झुठो भएको कारणले प्रयोग गर्न नसकिने भई नयाँ राहदानी बनाउनको लागि नियोगमा निवेदन दिएमा निजलाई नयाँ राहदानी जारी नहुन्जेलसम्मका लागि बढीमा नौ महिना अवधिको लागि नियोगले अस्थायी राहदानी जारी गर्न सक्नेछ।
२०. **विशेष अवस्थामा जारी गर्ने राहदानी:** (१) कुनै नेपाली नागरिकको नाबालक छोरा वा छोरी विदेशमा गई बसेको र निज सोह वर्ष उमेर पुगी नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र प्राप्त गरिनसकेको अवस्थामा निजले विदेशी मुलुकको नागरिकता नलिएको तथा विदेशी नागरिकता प्राप्तिको लागि निवेदन नदिएको प्रमाण सहित तोकिए बमोजिमका कागजात संलग्न गरी निवेदन दिएमा नियोगले बढीमा दुई वर्षको अवधि रहने गरी एक पटक निजका नाममा साधारण राहदानी जारी गर्न सक्नेछ।

तर काबुबाहिरको परिस्थिति परी निजले नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र लिन नसकेको कारण खुलाई निवेदन दिएमा नियोगले निजलाई थप दुई वर्षका लागि साधारण राहदानी जारी गर्न सक्नेछ।

(संवत् २०८१ साल माघ मसान्तसम्म भएका संशोधन मिलाइएको)

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधिभित्र त्यस्तो राहदानीवाहकले नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र लिई साधारण राहदानी लिइसक्नु पर्नेछ।

परिच्छेद-५

कसुर र दण्ड सजाय सम्बन्धी

२१. **कसुर:** कसैले देहायको कुनै कार्य गरेमा, गर्न लगाएमा वा गर्न सहयोग गरेमा यस ऐन बमोजिमको कसुर गरेको मानिनेछ:-

- (क) झुट्टा विवरण दिई राहदानी वा यात्रा अनुमतिपत्र लिएमा वा लिन प्रयत्न गरेमा,
- (ख) यस ऐन बमोजिम राहदानी वा यात्रा अनुमतिपत्र नलिई विदेश भ्रमण गरेमा वा गर्ने प्रयत्न गरेमा,
- (ग) नेपाल सरकारले दिएको आदेश वा निर्देशनको पालना नगरेमा,
- (घ) जुन उद्देश्यको लागि राहदानी जारी गरिएको हो सो बाहेक अन्य उद्देश्यको लागि राहदानीको प्रयोग गरेमा,
- (ङ) आफ्नो राहदानी अरूलाई प्रयोग गर्न दिएमा वा अर्काको नामको राहदानी प्रयोग गरेमा,
- (च) राहदानीमा भएको फोटो वा विवरण सच्याएमा,
- (छ) अन्य व्यक्तिको राहदानी निजको मञ्जुरी नलिई बदनियतपूर्वक नियन्त्रणमा राखेमा,
- (ज) यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको बर्खिलाप हुने गरी अन्य कुनै काम कारवाही गरेमा।

२२. **सजाय:** (१) कसैले दफा २१ को खण्ड (क), (ख), (ग), (घ), (ङ), (च) वा (छ) बमोजिमको कसुर गरेमा त्यस्तो कसुर गर्नेलाई दुई लाख रुपैयाँदेखि पाँच लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना वा एक वर्षदेखि तीन वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुनेछ।

(संवत् २०८१ साल माघ मसान्तसम्म भएका संशोधन मिलाइएको)

(२) कसैले उपदफा (१) मा लेखिएदेखि बाहेक यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम विपरीत कुनै काम गरेमा निजलाई पचास हजार रुपैयाँदेखि एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना वा छ महिनादेखि एक वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुनेछ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा उल्लिखित सजाय हुने कुनै कसुर गर्न कसैले आदेश दिएमा वा दुरुत्साहन गरेमा कसुरदारलाई भएसरह र कसुर गर्न सहयोग गर्ने मतियारलाई त्यस्तो कसुरदारलाई हुने सजायको आधा सजाय हुनेछ।

२३. **प्रचलित कानून बमोजिम कारबाही गर्न बाधा नपर्ने:** यस ऐन अन्तर्गत कसुर मानिने कुनै कार्य अन्य प्रचलित कानून बमोजिम समेत कसुर हुने रहेछ भने त्यस्तो कसुरमा प्रचलित कानून बमोजिम मुद्दा चलाई कारबाही गर्न यस ऐनमा लेखिएको कुनै कुराले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन।

परिच्छेद-६

विविध

२४. **राहदानीको रङ, ढाँचा र आकार:** दफा ५, १७, १८, १९ र २० बमोजिम जारी गरिने राहदानीको रङ, ढाँचा र आकार तोकिए बमोजिम हुनेछ।
२५. **दस्तुर:** (१) कूटनीतिक, विशेष र सर्भिस राहदानी जारी गर्दा कुनै दस्तुर लाग्ने छैन।
- (२) साधारण राहदानी, यात्रा अनुमतिपत्र, सिम्यान्स अभिलेख किताब (सिम्यान्स पासपोर्ट), अस्थायी राहदानी र विशेष अवस्थामा जारी गरिने राहदानी जारी गर्दा तोकिए बमोजिम दस्तुर लाग्नेछ।
२६. **राहदानी फिर्ता दिन सकिने:** (१) साधारण राहदानीवाहकले आफ्नो नाममा जारी गरिएको राहदानी आफूलाई आवश्यक नभएको वा अन्य कुनै कारणले आफूसँग राख्न नसक्ने भनी विभागमा फिर्ता दिन सक्नेछ।

(२) विभागले उपदफा (१) बमोजिम फिर्ता दिएको राहदानी रद्द

गर्नेछ।

२७. **विद्युतीय अभिलेख तथा वैयक्तीकरण (पर्सनलाइजेसन):** (१) राहदानीको लागि निवेदन साथ सम्बन्धित निकायबाट प्रमाणित भई आएका निवेदकका निजी विवरण विभागले प्रविधि समेतको माध्यमबाट प्रशोधन गरी राहदानी वैयक्तिक अभिलेखीकरण (पर्सनलाइजेसन) सम्बन्धी कार्य गर्नेछ।

(२) विभागले राहदानी, यात्रा अनुमतिपत्र तथा सिम्यान्स अभिलेख किताब (सिम्यान्स पासपोर्ट) को विद्युतीय अभिलेख तोकिए बमोजिमको ढाँचामा तयार गरी सुरक्षित राख्नु पर्नेछ।

(३) नियोगबाट जारी भएका यात्रा अनुमतिपत्र तथा सिम्यान्स अभिलेख किताब (सिम्यान्स पासपोर्ट) को विवरण प्रत्येक तीन महिनामा विभागमा पठाउनु पर्नेछ।

२८. **कागजात सुरक्षित राख्नु पर्ने:** (१) राहदानीको लागि दिएका निवेदन लगायत संलग्न कागजातहरू राहदानी जारी भएको मितिले बाह्र वर्षसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ।

(२) विभागले यस ऐन बमोजिम रद्द भएका राहदानी तोकिए बमोजिम धुल्याउनु पर्नेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमका कागजातको धुल्याउने प्रक्रिया प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

२९. **सरकार वादी हुने:** यस ऐन अन्तर्गत सजाय हुने कसुर सम्बन्धी मुद्दामा नेपाल सरकार वादी हुनेछ र त्यस्तो मुद्दा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को अनुसूची-१ मा समावेश भएको मानिनेछ।

३०. **पुनरावेदन:** विभागले राहदानी जारी गर्न इन्कार गरेमा वा राहदानी रद्द गर्ने निर्णय गरेमा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले सोको सूचना प्राप्त गरेको मितिले पैंतीस दिनभित्र विभाग रहेको प्रदेशको उच्च अदालतमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ।

(संवत् २०८१ साल माघ मसान्तसम्म भएका संशोधन मिलाइएको)

३१. **अधिकार प्रत्यायोजन:** विभागले यस ऐन बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार आवश्यकता अनुसार अन्य निकाय वा अधिकारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।
३२. **असल नियतले गरेको कामको बचाउ:** यस ऐन बमोजिम असल नियतले गरेको कामको सम्बन्धमा कुनै पनि कर्मचारी व्यक्तिगत रूपमा उत्तरदायी हुने छैन।
तर लापरवाहीपूर्वक गरेको कामबाट उत्पन्न परिणामको सम्बन्धमा यस दफाको व्यवस्थाले कुनै कानूनी कारवाही गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन।
३३. **नियम बनाउने सक्ने:** यस ऐन कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ।
३४. **कार्यविधि बनाउन सक्ने:** ऐनको उद्देश्य विपरित नहुने गरी मन्त्रालयले आवश्यक कार्यविधि बनाउन सक्नेछ।
३५. **खारेजी र बचाउ:** (१) राहदानी ऐन, २०२४ खारेज गरिएको छ।
(२) राहदानी ऐन, २०२४ बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।

(मिति २०८१/११/२१ गते अद्यावधिक गरेको)